

TÁRSULATI ÜGYEK.

Feljegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

II. SZAKÜLÉS.

1873. október 15-ikén a m. tud. Akademia heti üléstermében.

Elnök: Balogh Kálmán.

(I.) B. Eötvös Loránd: „Az égi testek látszólagos alakjáról.“ — A légkör sugártörése (atmosphärische Refraktion) következtében, úgymond előadó, a gömbalakú égitestek látszólagos kerületei a körtől elütőknek látszanak. Ez okvetetlen következménye azon ismeretünknek, miszerint a légkörünkbe eső fénysugarak az észlelőig jutva, annál inkább töretnek meg, mennél inkább hajlanak a horizont felé. A látszólagos kerületnek ezen eltérése a kör alakjától csak a Napnál és Holdnál, s ezeknél is csak a horizonthoz közel helyzetekben, tehát fölkelés és lenyugvás alkalmával észlelhető. Ez esetekben a látszólagos alak már első pillantásra kerületnek tűnik fel, s Fröhlich Izidor, egyetemi harmadéves bölcész-hallgató, kimutatta, hogy annak a légköri sugártörés

elméletének alapján csakugyan kerületnek kell lennie. Előadó ismertetí Fröhlich Izidornak e kérdésre vonatkozó dolgozatát, melynek fentemlített eredménye természetesen csak azon esetekben helyes, melyekie maga a sugártörés elmélete kiterjed, tehát csak akkor, ha az illető égi test emelkedése a horizont felett 5 foknál nem kisebb.

(II.) Könnig Gyula előterjesztését: „Adatok a személyes észleleti hibák elméletéhez“ kivonatosan a jelen füzetben közöljük.

(III.) Szily Kálmán bejelentett előterjesztése: „A Gramme-féle villanyáram gépről“ az előhaladt idő következtében ezúttal elmaradt. (A tárgy különben feldolgoztatott a novemberi füzet első cikkében. L. a 417—432 l.)

III. SZAKÜLÉS.

1873. november 19-ikén. A m. tud. Akademia heti üléstermében.

Elnök: Than Károly.

(I.) Balogh Kálmán: „A chrotonchloralhydrat hatásáról az állati szervezetre“. — Értekező a chrotonchloralhydrat (vagy helyesebben: tetracylchloralhydrat) általános ismertetése után előadta kísérleteit, melyek azt mutatták, hogy a nevezett anyag álmoságot idéz ugyan elő, de a fejben érzéstelenséget nem okoz, sőt ellenkezőleg a háromszortátú ideg elterjedésének megfelelően — a test többi részeihez hasonlóan — az érzékenység fokozottabb. Ezen kívül azt találta, hogy az aethylenchlorid, melynek hatása a dichlorallylennel egyezőnek mondatik, a chrotonchloralhydrattól különbözőleg hat, minélfogva nem oszthatja Liebreich O. nézeteit, mintha a chrotonchloralhydrat az által hatna, hogy a szervezetben káliumformiattá és allylendichloriddá bomlik szét. Kísérletei nyomán, melyeket a chloroformmal és a chloralhydrattal tett, végül azon eredményre jutott, hogy az utóbbi vegyületre vonatkozó azon nézet, mintha a szervezetben káliumformiattá és chloroformmá bomlása által hatna, szintén teljesen tarthatatlan.

(II.) Dr. Horváth Géza előterjesztése: „A rovarvilág szerepe a növények megtermékenyítésében“ a jelen füzet második cikkét képezi.

(III.) Dr. Högyes Endre rövid közléseket tesz azon kisebb vizsgálatokról, melyeket a k. m. tud. egyetem gyógyszer-tani dolgozdájában közelebb végzett. E közlemények egyike a Hüter-féle tünetméről szól a tüdői vérkeringésben, másika pedig néhány gáznemű test hatását tartalmazza a tüdőbeli keringésre.

I. Hüter tapasztalta — mit ugyan már Wagner a Salamandra tüdejére nézve leirt — hogy a békatüdő hajszáledényeiben keringő vér egyes vörös vörsejtei azon szigetormokon, melyek az egyes hajszáledény-fonadékok között vannak, fennakadnak, a rövidebb vagy hosszabb ideig oda tapadva, a rohanó véráram nyomása következtében alakjukban rendkívül megváltoznak, míg közepük vékonyra kinyúlik, néha annyira, hogy 4-szerte, 5-szörte hosszabb lesz a a rendesnél, két végük mint két burkó lebeg be a sziget két oldala mellett el-